

LR Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai

2021-05-27 Nr. 1-36

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS TEISĖS AKTO PROJEKTŲ DERINIMO

Lietuvos kolegijų direktorių konferencija (LKDK) derindama ŠMSM pateiktus teisės aktus laikosi pozicijos, kad patekimo į valstybės nefinansuojamą studijų vietą kriterijai turi būti aukštesni, nei dabar esantys. Svarbu yra matyti bendrą patekimo į aukštąjį mokslą viziją, tiek sąsajoje su LR Mokslo ir studijų įstatymu (toliau – MSI), tiek su LR Švietimo įstatymu (toliau – ŠĮ), tačiau reikėtų laikytis nuoseklumo ir įstatymo įgyvendinimo prasme pakeitimus visų pirma atlikti LR Švietimo įstatyme, o tuomet jų normas derinti su LR Mokslo ir studijų įstatymu. Atskiri įstatymų pakeitimai turėtų būti išdiskutuoti ir suderinti su visomis suinteresuotomis pusėmis.

Atsižvelgiant į LR Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos (toliau – ŠMSM) pateiktus derinti dokumentus, Lietuvos kolegijų direktorių konferencija teikia šiuos siūlymus atitinkamai derinamiems teisės aktams.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės teisės akto projektui Nr. 21-25445 "ŠVIETIMO ĮSTATYMO NR. I-1489 11 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS":

Formuluotė projekte	LKDK siūlymas (korekcijos pažymėtos taip)	LKDK siūlymo pagrindimas, komentaras
5. Vidurinis išsilavinimas įgyjamas baigus vidurinio ugdymo programą ir išlaikius brandos egzaminus, išskyrus atvejus, kai asmuo švietimo, ~~ir~~ mokslo ir sporto ministro nustatytais atvejais yra atleidžiamas nuo brandos egzaminų. Vidurinį išsilavinimą įgijusių asmenų mokymosi rezultatai apibendrinami ir fiksuojami dalykų metiniais ir išlaikytų brandos egzaminų įvertinimais. Asmens brandos egzaminų įvertinimai atitinka aukštesnįjį, pagrindinį ar patenkinamą pasiekimų lygius ir jų ribas, nustatytas švietimo, mokslo ir sporto ministro tvirtinamose brandos egzaminų programose.	5. Vidurinis išsilavinimas įgyjamas baigus vidurinio ugdymo programą ir išlaikius du brandos egzaminus, išskyrus atvejus, kai asmuo švietimo, ~~ir~~ mokslo ir sporto ministro nustatytais atvejais yra atleidžiamas nuo brandos egzaminų. Vidurinį išsilavinimą įgijusių asmenų mokymosi rezultatai apibendrinami ir fiksuojami dalykų metiniais ir išlaikytų brandos egzaminų įvertinimais. Asmens brandos egzaminų įvertinimai atitinka aukštesnįjį, pagrindinį ar patenkinamą pasiekimų lygius ir jų ribas, nustatytas švietimo, mokslo ir sporto ministro tvirtinamose brandos egzaminų programose.	Iš dviejų pateiktų derinimų projektų, palaikome LKDK siūlyme nurodytą. Turi būti keliama devalvuoto brandos atestato įgijimo vertė, todėl siūlome įvardinti konkretų skaičių laikomų brandos egzaminų. Svarbu iš anksto susitarti ir numatyti siūlomų pasiekimų lygių ir jų ribų turinius, nes jie – nėra aiškūs. Siūlome įtraukti aukštųjų mokyklų atstovus rengiant pasiekimų lygių ir jų ribų nustatymo dokumentus.

Teisės akto projektui Nr. 21-25444 "MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO NR. XI-242 9, 59, 74, 76, 77, 82 IR 83 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS" teikia šiuos pasiūlymus:

Formuluotė projekte	LKDK siūlymas (korekcijos pažymėtos <u>taip</u>)	LKDK siūlymo pagrindimas, komentaras
<p>9 straipsnis. Sutartys su valstybinėmis mokslo ir studijų institucijomis</p> <p>Siekiant valstybės strateginių tikslų, su valstybinėmis mokslo ir studijų institucijomis gali būti sudaromos sutartys Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatyme nurodytuose planavimo dokumentuose nustatytoms pažangos priemonėms įgyvendinti. Šioms sutartims įgyvendinti valstybinėms mokslo ir studijų institucijoms skiriama valstybės biudžeto lėšų iš valstybės institucijoms, kurios sudaro sutartis, skirtų valstybės biudžeto asignavimų.“</p>	<p>Siekiant valstybės strateginių tikslų, su valstybinėmis mokslo ir studijų institucijomis ir nevalstybinėmis mokslo ir studijų institucijomis gali būti sudaromos sutartys Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatyme nurodytuose planavimo dokumentuose nustatytoms pažangos priemonėms įgyvendinti. Šioms sutartims įgyvendinti valstybinėms mokslo ir studijų institucijoms ir nevalstybinėmis mokslo ir studijų institucijomis skiriama valstybės biudžeto lėšų iš valstybės institucijoms, kurios sudaro sutartis, skirtų valstybės biudžeto asignavimų.</p>	<p>Siūlome įtraukti aukštųjų mokyklų atstovus į poįstatyminių dokumentų rengimą, taip pat aiškiai nurodyti kaip bus atrenkamos aukštosios mokyklos, su kuriomis bus pasirašoma sutartis LR strateginio valdymo įstatyme nustatytoms konkrečioms pažangos priemonės įgyvendinti.</p>
<p>59 straipsnis. Priėmimas į aukštąją mokyklą</p> <p>1. Į aukštosios mokyklos pirmosios pakopos ir vientisąsias studijas konkurso būdu priimami asmenys, ~~išlaikę bent vieną valstybinį brandos egzaminą~~ ir turintys ne žemesnį kaip vidurinį išsilavinimą, ~~išlaikę~~ lietuvių kalbos ir literatūros, matematikos (menų studijoms netaikomas šio egzamino reikalavimas) ir trečią pasirenkamą valstybinius brandos egzaminus taip, kad:</p> <p>1) jų aritmetinis vidurkis švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka prilygtų pagrindiniam pasiekimų lygiui, kuris nustatytas Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, jeigu stojama į universitetines studijas;</p> <p>2) jų aritmetinis vidurkis švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka prilygtų patenkinamam pasiekimų lygiui, kuris nustatytas Švietimo įstatyme, jeigu stojama į kolegines studijas. (...)</p>	<p>59 straipsnis. Priėmimas į aukštąją mokyklą</p> <p>1. Į aukštosios mokyklos pirmosios pakopos ir vientisąsias studijas konkurso būdu priimami asmenys, ~~išlaikę bent vieną valstybinį brandos egzaminą~~ ir turintys ne žemesnį kaip vidurinį išsilavinimą, išlaikę trys pasirenkamus valstybinius brandos egzaminus taip, kad:</p> <p>1) jų aritmetinis vidurkis švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka prilygtų ne žemesniam, kaip pagrindinis pasiekimų lygis, kuris nustatytas Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, jeigu stojama į universitetines studijas;</p> <p>2) jų aritmetinis vidurkis švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka prilygtų ne žemesniam, kaip patenkinamam pasiekimų lygis, kuris nustatytas Švietimo įstatyme, jeigu stojama į kolegines studijas. (...)</p> <p>3. Konkursinio balo sudarymo principus ir kitus kriterijus</p>	<p>Siekiant tinkamai įvertinti 59 str. 1 punkto siūlomos normos taikymą yra sudėtinga, nes nėra pateiktas ankstesnių metų rezultatų stojimo modeliavimas su siūlomais pakeitimais.</p> <p>Siūlomame straipsnio pakeitime nėra numatyto alternatyvaus patekimo į studijas, visų pirma baigus trumpąsias studijas, o tai svarbu dėl studijų pakopų nuoseklumo galimybes.</p> <p>Siūlome nenurodyti konkrečių egzaminų įstatymo lygmeniu ir taikyti nuoseklesnį pereinamąjį laikotarpį, konkrečius egzaminus nurodant ŠMSM įsakymu. Tuo pačiu manome, kad vertinant situaciją bendrajame ugdyme, netikslinga įvesti reikalavimą būti išlaikius konkrečius egzaminus: 2020 m. laikyti matematikos egzaminą rinkosi 59 proc. einamųjų metų abiturientų, 33 proc. egzamino neišlaikė; lietuvių kalbos ir literatūros valstybinį brandos egzaminą laikyti rinkose 61 proc. einamųjų metų abiturientų, apie</p>

<p>3. Konkursinio balo sudarymo principus ir kitus kriterijus aukštosios mokyklos skelbia kiekvienais metais iki gruodžio 1 dienos, likus ne mažiau kaip 6 mėnesiams iki priėmimo į aukštąsias mokyklas pradžios. Mažiausią stojamąjį konkursinį balą aukštosios mokyklos skelbia kiekvienais metais ne vėliau kaip iki birželio 1 dienos.</p>	<p>aukštosios mokyklos skelbia kiekvienais metais iki gruodžio 1 dienos, likus ne mažiau kaip 6 mėnesiams iki priėmimo į aukštąsias mokyklas pradžios. <u>Mažiausią stojamąjį konkursinį balą aukštosios mokyklos skelbia kiekvienais metais ne vėliau kaip iki birželio 1 dienos.</u></p>	<p>11 proc. egzamino neišlaikė; lietuvių kalbos mokyklinį brandos egzaminą laikyti rinkosi 34 proc. einamųjų metų abiturientų.</p> <p>Dėl 59 str. 3 punkto atkreipiame dėmesį, kad jame ir kituose punktuose pagal siūlomą MSI įstatymo pataisą nebelieka nustatyto mažiausio konkursinio balo, todėl šiame ir kitose MSI punktuose jo taikymo taip pat turi būti atsisakoma, kad liktų tik įstatymu apibrėžti minimalūs reikalavimai.</p>
<p>4 straipsnis. 76 straipsnio pakeitimas 3. Valstybės biudžeto lėšos skatinti už studijų veiklos pasiekimus skiriamos atsižvelgiant į valstybės finansines galimybes ir sudaro ne daugiau kaip 20 procentų, apskaičiuotų nuo praėjusių metų valstybės biudžete patvirtintų asignavimų studijų kainai valstybės finansuojamose studijų vietose apmokėti sumos. Jos skiriamos valstybinėms mokslo ir studijų institucijoms švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka, atsižvelgiant į valstybinių mokslo ir studijų institucijų studijų veiklos rezultatus, įvertintus pagal švietimo, mokslo ir sporto ministro patvirtintus studijų veiklos vertinimo rodiklius. Studijų veiklos vertinimas apima vieną arba kelias iš šių studijų veiklos sričių: studijų rezultatyvumą, studijų tarptautiškumą, studentų įtraukimą į mokslo ir studijų veiklas, absolventų karjerą, studijų įtrauktį ir paramos studijų veiklai pritraukimą.</p>	<p>4 straipsnis. 76 straipsnio pakeitimas 3. Valstybės biudžeto lėšos skatinti už studijų veiklos pasiekimus skiriamos <u>atskirai universitetams ir atskirai kolegijoms</u> atsižvelgiant į valstybės finansines galimybes ir sudaro ne daugiau kaip 20 procentų, apskaičiuotų nuo praėjusių metų valstybės biudžete patvirtintų asignavimų studijų kainai valstybės finansuojamose studijų vietose apmokėti sumos. Jos skiriamos <u>valstybinėms mokslo ir studijų institucijoms</u> aukštosioms mokykloms švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka, atsižvelgiant į <u>valstybinių mokslo ir studijų institucijų</u> studijų veiklos rezultatus, įvertintus pagal švietimo, mokslo ir sporto ministro patvirtintus studijų veiklos vertinimo rodiklius, <u>kurie turi būti suderinti atitinkamai su LURK ir LKDK.</u> Studijų veiklos vertinimas apima vieną arba kelias iš šių studijų veiklos sričių: studijų rezultatyvumą, studijų tarptautiškumą, studentų įtraukimą į mokslo (meno), jo taikymo ir studijų veiklas, absolventų karjerą, studijų įtrauktį ir paramos studijų veiklai pritraukimą.</p>	<p>Manome, kad turi būti įtraukti aukštųjų mokyklų atstovai rengiant valstybės biudžeto lėšų skyrimo aukštosioms mokykloms skatinti už studijų veiklos pasiekimus tvarką ir studijų veiklos vertinimo rodiklius.</p> <p>Siūlome atskirti skatinimo lėšas pagal aukštųjų mokyklų tipą, t. y. atskirai skirti lėšas universitetinėms ir koleginėms studijoms, pagal praėjusių metų valstybės biudžete patvirtintų asignavimų studijų kainai valstybės finansuojamose studijų vietose apmokėti sumą. Tuo pačiu, manome, kad tikslinga konkrečiai nurodyti, kad skiriamas lėšas turi būti skiriamos „aukštosios mokyklos“, o ne „mokslo ir studijų institucijos“, nes toks įvardijimas įneša dviprasmybių.</p> <p>Manome, kad tikslinga papildyti studijų veiklos vertinimo sritį studentų įtraukimu į meno veiklas bei jų taikymą, kuris yra aktualus kolegijoms.</p> <p>Manome, kad vertinimo rodikliai turi būti numatyti tiek valstybinėms aukštosioms mokykloms, tiek nevalstybinėms vienodai, šių institucijų nediskriminuojant.</p> <p>Vertinant studijų veiklas siekiant lygiateisiškumo negali būti</p>

		<p>nurodytos dviprasmybės vertinant „vieną arba kelias“ studijų veiklas, - turi būti pasirinktas vienas iš būdų.</p> <p>Studijų veiklos vertinimo kriterijai nėra tikslūs, todėl juos paliekant tokius, kaip jie suformuluoti MSI, atitinkamai LKDK ir LURK turi būti įtraukti į jų nustatymo vertinimą.</p>
<p>77 straipsnis. Studijų kainos apmokėjimas valstybės biudžeto lėšomis</p> <p>1. Stojančiųjų į trumposios pakopos, pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų valstybės finansuojamas studijų vietas ir pretenduojančių į studijų stipendijas konkursinė eilė sudaroma švietimo, ~~ir~~ mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka, įvertinus valstybinių aukštųjų mokyklų siūlymus, ir paskelbiama kiekvienais metais iki gruodžio 1 dienos, likus ne mažiau kaip 6 mėnesiams iki priėmimo į aukštąsias mokyklas pradžios. Stojančiųjų konkursinis balas skaičiuojamas iš brandos egzaminų, mokymosi ir kitų specialiųjų gebėjimų įvertinimo rezultatų. ~~Jis turi būti ne žemesnis negu švietimo ir mokslo ministro nustatytas mažiausias stojamasis konkursinis balas.~~</p>	<p>77 straipsnis. Studijų kainos apmokėjimas valstybės biudžeto lėšomis</p> <p>1. Stojančiųjų į trumposios pakopos, pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų valstybės finansuojamas studijų vietas ir pretenduojančių į studijų stipendijas konkursinė eilė sudaroma švietimo, ~~ir~~ mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka, įvertinus valstybinių aukštųjų mokyklų siūlymus, ir paskelbiama kiekvienais metais iki gruodžio 1 dienos, likus ne mažiau kaip 6 mėnesiams iki priėmimo į aukštąsias mokyklas pradžios. Stojančiųjų konkursinis balas skaičiuojamas iš brandos egzaminų, mokymosi ir kitų specialiųjų gebėjimų įvertinimo rezultatų. <u>Jis turi būti ne žemesnis negu švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatytas mažiausias stojamasis konkursinis balas.</u></p>	<p>Siekiant lygiavertiško tarpsektorinio konkuravimo, siūlome ŠMSM įsakymu nustatyti minimalų konkursinį balą.</p>

Atsižvelgiant į teikiamus siūlymus konkretiems įstatymų projekto normų pakeitimams, LKDK laikosi šios bendros pozicijos:

- turi būti keliama devalvuoto brandos atestato vertė: jau nuo 2022 m. turi būti įvesti privalomi du valstybiniai matematikos ir lietuvių kalbos brandos egzaminai norintiems gauti brandos atestatą;
- siekiant išlaikyti prieinamumą ir spręsti suvienodintų reikalavimų tarp sektorių klausimą, stojantiems į kolegijas taikyti pasirinktinai trijų valstybinių brandos egzaminų reikalavimą stojantiems į valstybės finansuojamas ir nefinansuojamas vietas. Tokiu būdu spręsis esamos problemos susijusios su tomis studijų kryptimis, kurios galimai nukentės, jei bus taikomi privalomi egzaminai, nes jose jie nėra konkursinį balą formuojantys dalykai. Šioje vietoje atkreipiame dėmesį ir į regioniškojo problemas (pvz. kaip Vilniaus regione yra išlaikomas

lietuvių kalbos valstybinis brandos egzaminas ir kiek sumažės dėl to stojančiųjų), taip pat emigrantų (ne)galimybes studijuoti Lietuvos aukštosiose mokyklose arba atvirkščiai – galimai padaugėsiantį asmenų, kurie neišlaikę numatomų privalomų egzaminų emigruos ir studijas pradės užsienyje.

LKDK prezidentas

Nerijus Varnas

Originalas nebus siunčiamas.